

Politik Öznenin Sosyal Medyada Kendini İfade Etmesi Üzerine Bir Değerlendirme

An Evaluation On the Political Subject's Self-Expression in Social Media

Hakan Tan

Istanbul Nişantaşı Üniversitesi, İİSBF,
Yeni Medya ve İletişim Bölümü,
İstanbul, Türkiye,
hakan.tan@nisantasi.edu.tr

Öz: İyi, mutlu, adil, eşitlikçi, hakkaniyetli, özgür ve refah bir siyasal toplum için sadece siyasal sistemi oluşturan siyasal parti ve siyasal liderin özellikleri değil aynı zamanda politik öznelerin de sahip olduğu nitelik ve özellikler ile politik öznelerin kendileri nasıl, ne ve hangi şekilde ifade ettikleri ile eylemleri de önemlidir. Tin, politik özne, öznel ve nesnel oluş süreçlerinden geçerek, sahip olduğu sosyal, siyasal ve kültürel birikimler ile kendini ifade eden düşünceler, ideolojiler, eylem ve nesnelere, olaylar ve imgeler üretir ve yeni, dijital ve sosyal medyada paylaşır, etkileşir ve işbirliği içerisine girer. Çalışma, politik öznenin sosyal medyada sahip olması gereken yetenek, kapasite ve özellikleri anlamayı, açıklamayı, incelemeyi ve çözümlenmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada betimsel araştırma yöntemi kullanılmaktadır. Çalışmanın bulgularına göre politik öznenin bilmeye cesaret etmesi, doğru ve hakikati ifade etmesi, eleştirel düşünceye sahip olması ve siyasal sistemi kurgulayabilmek için gerekli olan bilgi, yetenek ve kapasitelere sahip olması siyasal sistemi etkilemekte, değiştirmekte, dönüştürmekte ve biçimlendirmektedir. Çalışmada diğer öne çıkan olgu ise popülist sestir. Popülist ses, sosyal medyada gerek popülist siyasal aktörlerin gerekse de belirli beklenti içinde olan özel grup ve toplulukların amaç, beklenti, arzu ve isteklerinin gerçekleşmesi için siyasal aktör, uzman, kanaat lideri ile influencer, YouTuber, TikTok, fenomen, demagog, Bot, trol ve ikna makinelerinin (botlar) devreye sokulmasıdır. Araştırma politik öznenin yeni ve sosyal medyada sahip olması gereken yetenek, kapasite, nitelik ve özellikleri göstermesi açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Politik Özne, Popülist Ses, Sosyal Medya, Siyasal Lider, Siyasal Sistem

Geliş Tarihi/Received: 09.05.2024
Kabul Tarihi/Accepted: 29.07.2024
Yayınlanma Tarihi/ Available Online:
10.10.2024

Abstract: For a good, happy, fair, egalitarian, equitable, free and prosperous political society, it is not only the characteristics of the political party and political leader that constitute the political system, but also the qualities and characteristics of the political subjects and how, what and in what way the political subjects express themselves. Actions are also important. Spirit, political subject, goes through subjective and objective processes of becoming, produces thoughts, ideologies, actions and objects, events and images that express itself with its social, political and cultural accumulations, and shares, interacts and cooperates in new, digital and social media. The study aims to understand, explain, examine and analyze the abilities, capacities and characteristics that the political subject should have in social media. Descriptive research method is used in the study. According to the findings of the study, the fact that the political subject dares to know, expresses the truth and truth, has critical thinking and has the knowledge, skills and capacities necessary to construct the political system affects, changes, transforms and shapes the political system. The other prominent phenomenon in the study is the populist voice. Populist voice, political actors, experts, opinion leaders and influencers, YouTubers, TikTokers, influencers, demagogues, bots, trolls and is the activation of persuasion machines (bots). The research is important in terms of showing the abilities, capacities, qualities and characteristics that the political subject should have in new and social media.

Keywords: Political Subject, Populist Voice, Social Media, Political Leader, Political System

Extended Abstract

Descriptive research method is used in the study. Description is drawing a picture of what is what, how things start and continue, or what a situation, person or event is like (Punch, 2014, p.16). In the study, the relations between the political subject and the society formed by political subjects, politics, knowledge, science and truth are, how they started, how they developed; Descriptive research method is used to understand, explain and analyze what, how and what abilities, capacities and characteristics the political subject has, both in real space and in new and social media. In the research, descriptive answers are sought, analyzed and examined within the framework of the research questions stated below.

In today's social media, people and users express themselves, but these expressions, words, videos, words and narratives are mostly fictional. Even the individuals and users are not important whether these expressions and narratives are true, real and truthful. What is important is the quantitative total of likes, interactions, comments and re-shares in the social media exchange system into which the produced commodity is inserted. These quantitative totals are defined as big data. Big data is also an enormous accumulation of capital.

It is not possible to talk about a single empire in today's political universe. In today's digital capitalism and media, empires are *Dominium* (multinational and global corporations that are owners of property-based, parceled spaces) rather than *Imperium* (sovereign state/to rule, command, order). Apple, Meta (Facebook, Instagram, WhatsApp), X, Microsoft, Amazon and Google are global digital technology companies. Even though these global companies compete, they are always in relationships with each other, and even if these relationships are interrupted from time to time, either national states or global collaborations want this network of relationships to be re-established. Global media companies shape both the political system necessary to ensure the sustainability of digital media capitalism and the emotions, behaviors and thoughts of political subjects.

Political subjects in the social media space live, look, see and experience the Cave Metaphor in Plato's work, *The Republic*. Bot accounts, post-truth, disinformation, misinformation, persuasion models and techniques, virtual and augmented reality, realities created by artificial intelligence (data, information, knowledge, content and videos) are the shadows of social media. On the other hand, political subjects are not only prisoners of these shadows, but also addicts. The political subject must reflect the instincts and impulses that come from his own nature, including wishes and desires. The reflecting political subject may have the characteristics of Objective Spirit.

According to the findings of the study, the prominent elements in the political system consisting of political environment, political party, political leader and political subjects are; a) political system, form of government, political environment, characteristics of the political party and its leader, b) ownership structure and functions of the media, c) abilities, capacities, qualities and characteristics of political subjects. The immediate circle that can influence the political leader, the political leader's view of knowledge, truth, truth and science, whether there is consistency between the words, promises and actions of the political leader, whether the political style, populist discourse and actions take place within the political system, affect, change and transform the political system. and formats it. The fact that the political subject dares to know, expresses the truth and truth, has critical thinking and has the knowledge, skills and capacities necessary to construct the political system affects, changes, transforms and shapes the political system. Persons, political subjects and Spirits must also have subjective (immanent) feelings and behaviors and objective (immanent) thoughts, feelings and behaviors, abilities and capacities. Whether the individuals, people, political subjects and people who make up the society are transcendent or immanent directly affects the spirit of the unity of the society.

General will is explained as the common goal of all political subjects that constitute the political union. On the other hand, everyone's will is used to explain the totality of the private interests of the political party, political leader and political subjects at a certain time and place. The concept and phenomenon of everyone's will can be explained today as special and common interests that certain groups, communities and classes expect. Special groups and communities with certain expectations are observed on social media. Since everyone's will cannot fully meet the meaning in today's communication, it is recommended to use populist voice (word and action) instead of this concept in the study. Populist voice, political actors, experts, opinion leaders and influencers, YouTubers, TikTokers, influencers, demagogues, bots, trolls and is the activation of persuasion machines (bots).

In order for the Spirit to spread the characteristics of virtue, it must speak, express, explain and explain. There are owners of social media, in other words, parceled spaces, and according to them, political subjects and Spirits produce commodities. On the other hand, social media can also offer opportunities for political subjects and Spirits who know the truth and want to convey it. Almost seventy percent of the world's population participates in the social media space, interacts and shares their thoughts. If political subjects and Spirits exhibit the ethical rules, moral values and behaviors required in social media communication, they may have the opportunity to enlighten the path of other political subjects and Spirits in the social media space and persuade other political subjects to participate in the game of truth and truth. They can. The study offers a suggestion to investigate the effects of bots used on social media on political subjects.

1. Giriş

Aristoteles, *Metafizik* adlı eserinde bütün insanlar, doğal olarak bilmek isterler demiştir (2017b, s.107). Bilmek kavramı ve olgusu bakmak, görmek, araştırmak, okumak, deneyimlemek, gözlemlemek ve deneyelemektir. Bilmek var olanı temellendirerek yeni bilgiye, kavrama ve kurama ulaşmaktır. Ulaşılan, keşfedilen, öğrenilen bilgi, yöntem, kavram ve kuram diğer kişilerin önlerini aydınlatmak için bir anlatıya ihtiyaç duyar. Bilindiği üzere, bilmek dilden dile aktarma yapmaya ilişkindir (Foucault, 2015b). Aristoteles ve Foucault'nun da vurguladığı gibi insanın doğasında bilmek istemek ve aktarmak vardır. Rene Descartes'da yazmış olduğu eserlerde etik, ahlak, kavram, bilgi, anlayış, kuram, bilgelik, bilgi kuramı üzerine yazdığı düşünceleri ile hem aklın yönetimi hem de felsefenin ilkeleri ile maddeler dünyası, görünüş, fenomen, insanın duygu, ruh ve akıl hallerine değinmektedir. Descartes'da insanın bilmek ve aktarmak isteğine vurgu yapmaktadır. Ona göre kişinin, bireyin, öznenin gerçek anlamda var olabilmesi için şüphe yetisini gündelik yaşam pratiklerinin (hem gerçek, hem sanal uzamda) her alanında kullanılmasının gerekliliğinden bahsetmektedir (Descartes, 2013; 2014; 2015). Descartes tartışmaların merkezine Tanrıyı alarak onu rasyonelleştirmiş ve doğa olayları ile Tanrı arasındaki ilişkiyi rasyonel bir temele oturtturarak aslında Tanrı ve Doğa arasındaki bağı kopardığını belirtir (Bağçe, 2009, s.24). Descartes, *cogito ergo sum* (düşünüyorum öyleyse varım) cümlesi ile esas vurgulamak istediği *eğer şüphe ediyorsam, varlığımın şüphe ettiğinin bilincindeyim* demek istemektedir. Şüphe eden insanın tek şüphe etmeyeceği şüphe ettiğinin bilincinde olmasıdır. Diğer yandan insanın şüphe edebilmesi için, kavram, bilgi, kavramsal ve kuramsal çerçeve ile bilimsel araştırma ve yöntemlerine ihtiyaç duymaktadır. Diğer bir deyişle birey hem aydınlanmaya/aydınlatılmaya hem de aydınlatmaya ihtiyaç duymaktadır. Bilme, bilgi, düşünce, akıl ve bilim gibi kavram ve olgular sadece ütopya olarak metinlerde değil aynı zamanda zamanın felsefe ve düşünürleri tarafından da ele alınmıştır. Bu dönem Aydınlanma Çağı olarak bilinmektedir. Aydınlanma; temelsiz, çürük, gerçeğe uymayan inanç, cehalet, konvansiyonel bilgi ve kabul edilmiş bilgeliği karşısına alan yazınsal ve felsefi bir harekettir (Atabay, 2004, s.16). Aydınlanma Çağı'nın düşünürleri hem dogmatik bilginin hem de kabul edilmiş bilgi ve bilgeliğin karşısındadır. Onlara göre aklını, rasyonaliteyi, bilimi, araştırma yöntem ve tekniklerini kullanabilen birey ve politik özneler gerçek ve hakikate ulaşabilirdi.

Kant, Aydınlanma'yı, gerçekten de, insanlığın hiçbir gücün buyruğu altına girmeksizin kendi aklını kullanabileceği an olarak açıklamaktadır (Foucault, 2016, s.78). Kant, salt (aşkın-mutlak) aklın eleştirisiyle başladığı metinler, rasyonalizm (akılcılık) ile empirizmi (deneycilik) birleştirmesi ile sonuçlanmıştır. Ona göre numen (idea) araştırılamazdır ama fenomen (görüngü/görünüş) hem gözlemlenebilir hem deneyimlenebilir hem de deneylenebilir bir olgudur. Çağımızın düşünürlerinden Foucault'a da Kant'ın yazılarını temellendirerek, "eleştiri nedir?" sorusuna yanıt aramıştır. Eleştirme (criticisim), Aydınlanmacı anlamında, birinin ötekilerin durumundaki çarpıklığı dışsal, belki de aşkın bir noktadan anlatması olarak tanımlanmaktadır (Eagleton, 2020, s.15). Eleştiri kavramı ve olgusu genellikle yanlış anlaşılmıştır. Eleştiri genel olarak bilinen bir olgu, olay ya da kuramın yeniden çeşitli kavram, kuram, bilgi, varsayımlar, hipotezler, gerekçelendirmeler, kanıtlamalar çerçevesinde yeniden temellendirilerek ele alınması, yeni bir bakış açısı ve çözüm önerisi sunmaktır. Doğal olarak tüm eleştirel süreçlerde bilinen bir enformasyon, olgu, olay, bilgi, ideoloji ve kuramın doğru ele alınmadığı görüşü eleştirmenin temel başlangıç noktasıdır.

Foucault, Aydınlanma Çağı ile eleştiri arasında bağ kurmaktadır. Foucault, *Eleştiri Nedir?* adlı eserinde Kant'ın "was ist aufklärung?" (Aydınlanma Nedir?) adlı dersi metinlerine atıf yaparak, bilgi, bilme ve bilme cesareti üzerinden bireyin özgürleşmesine gönderme yaparak şöyle devam etmektedir; Başka birinin -itaat edin - demesine izin vermek yerine, o anda kendi bilgisine ve onun sınırlarına doğru bir fikir oluşturdu mu insan (...) artık - itaat edin - sözüne kulak asmayacaktır (2021, s.41). Foucault eserlerinde iktidar ilişkilerinin disiplini içeren tekniklerinin olduğunu altını çizerken, bu teknikleri kendilik-benlik tahakküm teknikleri olarak açıklamaktadır. Ona göre iktidar ilişkileri kişinin, bireyin, öznenin hem bedenini hem de ruhunu yönetmek istemektedir. Bu iktidar şeklini biyoiktidar olarak tanımlar. Foucault'ya göre tek bir iktidar yoktur daha çok iktidar ilişkileri vardır ve iktidar ilişkileri sadece kişinin bedenine değil aynı zamanda ruhuna da saldırır ve ona hükmetmek ister. Ona göre insanın, bireyin, öznenin kendisini, kendi yaşamının güzelliği için uğraş veren bir işçi olarak kurmasını amaçlayan bir kendilik pratiğinin ortaya çıkarılıp geliştirilmesi gerekir, demiştir. (2016b, s.88). Foucault hem kişilerin de iktidar ilişkilerinin sahip olduğu tekniklere karşı kendi tekniklerini oluşturmalarının gerekliliğini ifade etmiş hem de yazmış olduğu eserlerde Platon'un Sokrates'in üzerinde anlattığı *kendini bil, kendini keşfet, bilmediğini bil ve kendini tanı* dizgelerine pek çok defa atıf yapmıştır (1992; 1995; 2008; 2015a; 2015d; 2015e; 2016a; 2016b). Foucault'ya göre de birey, politik özne ve insan yukarıda eleştirin tanımı olan *aşkın* noktaya ulaşabilir. Aşkınlık kavramı özlüce birey, politik özne ve insanın hem kendisine dışarıdan nesnel olarak bakabilme yetisi hem kendi doğasından gelen fiziksel ve biyolojik iç güdü ve dürtülerin farkında olması ve yönetmesi hem de mutlak bilgiye yönelmesi olarak açıklanabilmektedir.

Toplum hem için (öznel) hem nesnel hem de aşkın tinlerden oluşturmaktadır. Toplumu oluşturan birey, politik özne ve insanların *aşkın veya için* özelliklere sahip olmaları toplumun birliğinin (BİZ'lerin) tinini de etkilemektedir. Örneğin, Hardt ve Negri, *İmpatorluk ve Çokluk* kavram ve kuramları üzerinden iktidarın ve politik öznelerin yönelimlerini ve istedikleri, arzuladıkları yönetim biçimlerini açıklamaktadırlar. Onlara göre de, *Çokluk* her ne kadar çoğul kalsa da parçalı, anarşik ya da uyumsuz değildir (...) kalabalık, kitleler ve grup gibi bir dizi başka kavramın da karşısına konulmalıdır (Hardt & Negri, 2020, s.115). Çokluk etkin bir çoğulluktur ve bu yüzden otonomiye ve nihayet demokrasiye başarıya yeteneğine sahiptir (Hardt & Negri, 2018, s.12). Hardt ve Negri'ye göre *Çokluk* Le Bon ve Gasset'in belirttiği bir kitle ya da kütle değildir. Çokluk pek çok farklı görüşü paylaşan, bilinçli, bilgili ve etkin bir topluluktur ve onlara göre *Çokluk*, yeni siyasal ağ örgütlenmelerinde gördüğümüz sürü, farklı ve yaratıcı faillerden oluşmaktadır (2020, s.110). Sosyal medya hem iktidar ilişkilerinin dijital kapitalizmi gerçekleştiren küresel şirketlerden hem de politik öznelerden oluşan bir ağlar dizgesidir. Politik özneler sosyal medya ağlar dizgesinde bir *çokluk* oluşturabilme yetenek ve teknolojik kapasitelerine sahiptir. İktidar ilişkileri sadece küresel şirketler ile sosyal medyadaki politik öznelerinin bedenlerini, düşünce, davranış ve duygularını gözetleyerek onların verilere ulaşmamakta aynı zamanda

politik öznelerin yaşam biçimlerini de kontrol ederek, istediklerini popüler, gösteri, tüketim ve narsistik kültürü bir yaşam biçimi haline getirmek için tahakküm tekniklerini uygulamaktadırlar (Tan, 2022a). Diğer yandan iktidar ilişkileri Antik Çağ'daki siyasal uzam olarak açıklanan Pnika'yı istememektedir. Günümüz yeni ve sosyal medyasında politik öznelerin söylemlerini gerçekleştirdiği Twitter, Elon Musk tarafında satın alınmış; ismi X olarak değiştirilmiş ve X'in süreç içerisinde Musk tarafından bir süper alışveriş merkezine dönüştürüleceği haberleri medyaya yansımıştır. *Pnika* günümüzde düşmüştür.

Antik dönemde Atinalılar siyaset yaptıkları yeri, yani Pnyx'i (Pnika), kentin merkezi ekonomi mekanından, yani Agora'dan (Alışveriş-pazaryeri ve benliğin sunulduğu sahne) ayırdılar (Senett, 2021, s.99). Antik Yunan Çağ'ında filozoflar, siyasal söylemlerin Agora'da (sahne-benliğin sunumu, pazaryeri) değil, *Pnika*'da yapılmasını isterlerdi ki bireyin, politik öznenin, kişinin benliğinin sunumu (sahne), kişisel ve ticari alışverişi (pazar) ile siyasal söylem, ifade, anlatı ve kampanyalar birbirine karışmasın. Günümüz kapitalizminde ama özellikle dijital kapitalizm de bu durum pek mümkün görünmemektedir. Örneğin Meta'nın sahip olduğu, Facebook, WhatsApp, Instagram ve Threads'in mecralarında *Agora* ve *Pnika* neredeyse iç içe geçmiştir. Sosyal medya ağları dizgesinde hem sahne hem pazaryeri hem de siyasal uzamda aynı dilin ürettiği kavram, sözcük, görsellerin yer aldığı videosal anlatılar kullanılmaktadır. Dijital medya kapitalizmde birey ve politik öznenin yaptığı içerik, paylaşım, etkileşim, katılım ve beğeniler birer metadır. Özlüce, alınıp satılan birer veri dizgesidir. Dijitalleşme, teknoloji ve dijital teknoloji sayesinde oluşturulan *yeni parsellenmiş araç ve uzamlar (medyalar)*, kapitalizmin yeni *yaratıcı yıkım (creative destruction)* fırtınalarıdır.

Dijital medya kapitalizminde feodal (toprak), merkantilist (koloniler-sömürgeler) ve kapitalist sistemlerde (fabrika, ofis, plaza) olduğu parsellenmiş uzamların sahipleri de bulunmaktadır. Dijital medya kapitalizminin gerçekleştiği parsellenmiş uzamlarda kullanıcı, birey ve yerleşiklerin ürettiği, tükettiği ve üretici olarak üretimleri de birer meta gibi alınır ve satılırlar. Dolayısıyla kullanıcı/birey/yerleşikler dijital medya kapitalizmde birer veri dizgesidirler. Veri ve veriler dizgesi birer metadırlar ve bu durum metalaşma, fetişleşme ve şeyleşme sürecine hizmet etmektedir. Kapitalizmin tarihsel sürecindeki her şeyi metalaştırma yönündeki gelişimi dijital medya kapitalizminde de devam etmektedir. Parsellenmiş uzamların sahipleri olan dev ve çok uluslu küresel şirketler, ulaştıkları muazzam büyüklükleri (ekonomik, sosyal, simgesel, kültürel ve siyasal) ile tüketim kültürü, gösteri toplumu ve küreselleşmede etkin rol oynamakta; küresel alanı kontrol etmekte; yeni bağımlılıklar ve otoriteler yaratmakta; yeni norm ve çalışma şekilleri ile talep edilen beceri ve yetenekleri düzenlemekte; yeni düşünce ve davranış sistemlerini geliştirmekte ve dijital kod, veri, büyük verinin (big data), metalaşma, şeyleşme, fetişleşme ve sermaye birikiminin yarattığı muazzam etkiyle de bir imparatorluklar dizgesi, güç ilişkisi ve iktidar ilişkileri alanı da yaratmaktadır. (Tan, 2023). Dijital medya kapitalizminde paylaşılan içeriğin doğru olup olmaması da önemli değildir, önemli olan metanın değeridir (değiş-tokuş değeri). Dijital medya kapitalizmde *hakikat düşmüştür*. Düşünen tin ve birliğin tını ancak refleksiyon yaparak, hakikati söyleyen, ifade eden, anlatan kişi olur ya da hakikati ifade eden, anlatan ve söyleyen kişiyi bulur (Tan, 2022b). Tarihsel olarak hakikati söylemeye *Parrhesia*, hakikati söyleyen kişiye *Parrhesiastes* olarak adlandırılmıştır.

Antik Yunanca'da *Parrhesia* kavramı hakikati, gerçeği ve doğruyu ifade etmek, anlatmak ve aktarmak olarak açıklanmaktadır. *Parrhesiastes* kavramı ise *parrhesiayı* kullanan hakikati, gerçeği ve doğruyu, açıksözlülük, açık yüreklilik içinde ifade eden ve konuşma özgürlüğünü kullanan kişidir. Hakikati söyleme ve hakikati söyleyen kişi olmanın karşılığı tarihsel olarak incelendiğinde her zaman ağır bir bedeli olmuştur. Rousseau, acımasızlığa uğrayıp sürgüne gönderildi, sürgündeyken çok daha tehlikeli oldu; çünkü sürgündeki Rousseau, Paris'te özgür dolaşan Rousseau'dan daha ilginç ve inandırıcıydı (Laski, 2020a, s.37). Günümüzde de pek çok hakikati söyleyen, ifade eden ve anlatan birey ve politik özne, iktidar ilişkilerinin hem fiziksel hem ruhsal hem de sembolik şiddetine maruz kalmaktadır. Siyaset

kavramı ve olgusu, siyasetçiler tarafından (siyasal aktör, liderler ile siyasal partiler) her ne kadar toplumun refahı, huzuru ve mutluluğunun arttırılması için yapılmaktadır olarak açıklansa da esasen siyaset, toplumu, devleti, devletin kurumlarını, yasa, kanun ve normlarını, devletin kaynaklarını ve devleti oluşturan bireyleri yönetme sanatıdır.

İktidar ilişkileri, küresel şirketler ve siyaset tarafından birey ve politik öznelerin yaşam biçimleri şekillendirilirken, politik özne sosyal medyada kendini nasıl ifade etmelidir? Toplumu, devleti yöneten siyasal liderin çevresi ne ve nasıl bir şekilde yapılandırılmıştır? Yeni ve sosyal medya özgürlüklerinin sergilendiği bir uzam mıdır? Siyasal sistemde gücün gösterimi nasıl bir şekilde var olmaktadır? Politik özne, yaşadığı ülkede ideal bir siyasal sistem ve yönetim şekli olması için ne ve hangi yetenek, kapasite, nitelik ve özelliklere sahip olmalıdır? Demagoglar ve troller yeni ve sosyal medya uzamında hangi şekillerde kendilerini ifade etmektedir? Siyasal parti ve liderin sözleri, vaatleri ile eylemleri arasında tutarlılıklar bulunmakta mıdır? Popülüst söylemler ne ve hangi şekilde siyasal sistem ve medyada temsil edilmektedir? Siyasal liderleri retorik+estetik olarak ifade edilen siyasal üsluplarında neler öne çıkmaktadır? Çalışma, politik öznenin ve politik öznelerin oluşturduğu toplumun siyasal, siyaset, bilgi, bilim ve hakikat arasındaki ilişkilerin ne olduğunu, nasıl başladığı, nasıl geliştiği ile politik özne hem gerçek uzamda hem de sosyal medyada sahip olması gereken yetenek, kapasite ve özellikleri anlamayı, açıklamayı, incelemeyi ve çözümlemeyi amaçlamaktadır. Araştırma politik öznenin yeni ve sosyal medyada sahip olması gereken yetenek, kapasite, nitelik ve özellikleri göstermesi açısından önemlidir.

2. Yönetim Şeklini, Özelliklerini Bilmek ve Belirlemek İsteyen Politik Özne

Bireysel ve toplumsal mutluluk nedir ve nasıl ulaşılabilir? Hangi olgu, kavram, öğretisi, kuram ve/veya teknik, taktik ve yöntem ile bireysel ve toplumsal mutluluğa sahip olunabilir? Düşünürler bu sorulara, ütopya olarak bilinen metinlerde yanıt vermek istemişlerdir. Ütopyanın temelde gözettiği şey insanların mutluluğudur. İnsanların mutluluğu ancak toplumun mutluluğu ile mümkün olabilir (Ağaoğulları, 2014, s.364). 15. ve 16 yüzyılın ütopyalarında öne çıkan eserler, *Yeni Atlantis*, *Güneş Ülkesi* ile *Ütopyadır*. Moore'un ütopya adasının sakinleri Yunan asıllıdır. Bacon'nun ütopya topluluğu Atlantislilerle birlikte İbrani ve Pers, Campanella'da ise Hint asıllıdır (Ağaoğulları, 2014, 365). Thomas More'un (1478– 535), *Mükemmel Bir Devlet Modeli ve Yeni Utopia Adası* adlı eserine göre, adada yaşayan kişilerin oluşturduğu toplum, paraya önem vermemektedir; kölelik yasaktır; saygı ve sevgi kavram ve olguları hem özel hem de kamusal yaşamda önemlidir; yasalar birey ve politik özneler tarafından anlaşılır ve sadedir; kişiler özellikle edebiyat ve felsefe düşkündür ve adadaki yönetim, ideal bir devlet yönetim biçimidir (More, 2009). Utopia adasında yöneticiler seçimle iş başına gelmekte ve yöneticilerde aranan özellikler erdemlilik, ahlaki davranış ve değerler ile etik ilkelerdir. More ilgili eserde, Yunan Antik Çağ felsefeci, filozof ve düşünürlerin erdem, ahlak ve etik ilkelerine gönderme yapmaktadır. More'un adasında akıl, bilge ve bilgelik kavramları da öne çıkmaktadır. Ona göre insan sadece aklının sesini dinlemelidir ve More, akıl insanda ilkin varlığımızı ve mutlu olma yetimizi kendisine borçlu olduğumuz, yüce Tanrı'ya duyduğumuz sevgi ve saygının kıvılcımını ateşler, demiştir (2009, s.125). More'un din, iktidar, bilgi ve sevgi kavramları ile ortaya koyduğu düşünsel iklim ve yaklaşımlar hem Bacon'ın *Yeni Atlantis* hem de Tommaso Campanella'nın *Güneş Ülkesi* adlı eserlerine katkı sağlamıştır.

Biz yalnızca Tanrı'nın ilk yarattığı şey olan ışık için (...) gelişmelerin ışığını elde etmek için bu işi yapıyoruz (Bacon, 2020, s.27). Francis Bacon (1561-1626), *Yeni Atlantis* adlı eserinde kelimenin dar anlamıyla, sonsuz gücün bilgeliğinin insanın yolunun aydınlatan bir ışık olduğunu, aydınlanmanın yolunun ise bilgiden, akıldan ve düşünmekten geçtiğini belirtmiştir. Bacon'ın Atlantis adasında geçen bir diyalogda; amacımız, olan biten şeylerin nedenleri ve bilinmeyen yönleri hakkında bilgi edinmek, mümkün olan her şeye müdahil olabilmek için insan egemenliğinin sınırlarını genişletmektir, denilmiştir (2020, s.39). Bacon, insanın, politik öznenin bilgi, akıl ve düşünme ile doğa ve evrene karşı olan sınırlarını genişletip, böylelikle var oluşsal amaçlarına ulaşabileceğini ve gerçekleştirebileceğini

açıklamaktadır. Bacon aynı zamanda bilgi, akıl, düşünme ve bilim ile en iyi yönetim şeklini de sahip olunabileceğini vurgulamıştır.

Tommaso Campanella (1568-1639), *Güneş Ülkesi* adlı eserinde, öne çıkan kavramlar *Sol* (Güneş), *Pon* (Güç-Kudret), *Sin* (Bilgelik) ve *Mor* (Sevgi)dir. Ona göre, ideal yönetim din (Papa), güç (Kral), bilim ve sevginin (insanın ve doğanın üretimi) dengede olmasına bağlıdır (2020). Campanella, teokratik monarşiyi en ideal yönetim biçimi olarak önermektedir. Ayrıca, Platon'un devletin de olduğu gibi, Campanella'nın *Güneş Ülkesinde* de yönetim sadece filozoflara verilmelidir. Bacon'da olduğu gibi Tommaso Campanella'da da *Tanrı en yüce güç* olarak açıklanmaktadır (2020, s.66). Güneş ülkesinde, erdem, etik, ahlaki kurallar ve yönetsel normlar; bilgi, bilim ve bilimsel kuramlardan daha çok yer bulmaktadır. Diğer yandan eserde Tanrı'nın bilgeliğine ulaşmanın yolunun bilimsel yöntem olduğu da anlatılmaktadır. Eserde, dünyanın yapısını ve insan, hayvan ve bitkilerin anatomisini inceleyen kimse, Tanrı'nın bilgeliğini olabilecek en üst düzeyde görüp kavrayacaktır, denilmektedir (Campanella, 2020, s.69). Dolayısıyla Campanella'da Tanrı'yı anlamının yolunun ampirik gözlem ve araştırmadan geçtiğini söylemektedir. Campanella'nın yaşadığı dönemde dünyanın yuvarlak olduğu söyleyen düşünürlerin bile engizisyon mahkemeleri tarafından idam edildiğini ve/veya hapse atıldığı hatırlanıldığında, metinde neden az bilimsel bilgiye yer verildiği anlaşılmaktadır. Yukarıdaki üç eserde de açıklanan en ideal ve iyi yönetim şeklinde a) akıl, bilim, kuram, yöntem ve bilgelik, b) genel iradeye uygun norm, yasa ve kanunlar, c) saygı ve sevginin hem özel hem de kamusal alandaki varlığı, d) evrensel etik kurallar ile ahlaki değer ve davranışlar, e) politik öznenin hem bilgi edinme ve bilgilendirme hakkına sahip olması ve siyasal sistem içerisindeki tüm yapılarda aktif ve etkin olması ile d) politik öznenin sorumluluk, etkinlik, yetenek ve kapasitelerinin süreç içerisinde daha da genişlemesinin gerekliliği ve zorunluluğuna vurgu yapılmaktadır.

3. Çürüme ve Popülizm

Çalışmada atıf yapılan düşünürler, iktidar ilişkilerinin siyaset ve siyasal alanda görünürlüğünü sağlayan siyasal aktör ve liderleri ya demokrasinin zayıflaması, dejenere olması ve çürümesinden dolayı sorumlu tutmakta ya da uyarmaktadırlar. Örneğin Machiavelli, *"eğer hükümdarlar akıllı olmaz ya da iyi bir seçim yapmazlarsa, bu yanlıştan kendilerini kolay kolay koruyamazlar. Bu yanlışlıklar sarayları dolduran dalkavuklarla ilgilidir"*, demiştir (2012, s.90). Rousseau, demokrasi dejenere olduğunda *oklokrasi* (kitlenin, ayaktakımının yönetimi) adını alır, olarak açıklamıştır (2019, s.111). Fukuyama ise, *Siyasi Düzen ve Siyasi Çürüme* adlı eserinde siyasi çürümenin temelinde yatan sebepleri, a) entelektüel sabitlik, b) elit grupların etkileri olarak açıklamaktadır (2018). Machiavelli, hükümdarın, prensin ya da siyasal liderin çevresinde akıllı, bilgili, eğitilmiş, deneyimli ve uzmanlar bulunması durumunda siyasal liderin yanlışlıklardan uzak duralabileceğini ve seçimlerinin daha doğru ve adil olacağını ama siyasal liderin çevresinde *dalkavukların* olması durumunda ise siyasal liderin söylem, eylem ve seçimlerin yanlış olabileceğini belirtmektedir.

Dalkavukluklardan kurtulmanın tek yolu, senin (siyasal liderin), gerçeği duymaktan rahatsız olmayacağını herkesin bilmesidir (Machiavelli, 2012, s.90). Machiavelli'ye göre siyasal lider gerçeği, doğruyu, hakikati duymak istediğini ve bundan rahatsız olmayacağını hem sözleriyle hem de davranış ve eylemleriyle göstermelidir. Böylelikle siyasal liderin çevresinde dalkavuklarda barınma imkanı bulamayacaktır. Siyasal liderin çevresindeki *bilge insanlar olmalı ve özgürce konuşabilmelilerdir*.

Machiavelli şu tespiti yapmaktadır: Her kentte iki farklı arzu bulunur (...) halk kendinden güçlü olandan emir almaktan ve onların baskılarına maruz kalmaktan nefret eder. Güçlü olanlar ise, halka emretmekten ve baskı uygulamaktan hoşlanırlar (Mouffe, 2018, s.13). İktidar ilişkilerine göre, yönetme hakkı sadece onların egemenliğidir. Küresel siyasal birliğin politik öznelere göre hak kavramı ve olgusu şu şekilde tanımlanmaktadır: adil, adaletli, refah, özgür ve eşitlikçi küresel ya da küreyerel bir siyasal sistem içerisinde yaşama kapasitesine sahip olmaktır. Bilindiği üzere haklar verilmez, alınır.

Politik öznelerin istedikleri haklara sahip olmaları için hem bireysel hem de kollektif olarak hareket etmeleri ve makalede düşünürler üzerinden açıklanan bilgi, yetenek ve kapasitelere de sahip olmaları gerekmektedir. Politik özne siyasal sisteme eleştirel olarak bakmaz ise ve gerekli olan bilgi, yetenek ve kapasitelere sahip olmaz ya da kullanmaz ise siyasal sistemin yönetim şekli bir çıkar arkadaşlığına ve/veya aile ortamına dönüşebilmektedir. Yönetimin bir arkadaşlık ve/veya aile grubunun elinde olma durumu patrimonyal bürokrasi olarak açıklanmaktadır.

Patrimonyal bürokrasi, iktidarın etrafına toplanmış, çok sayıda ayrıcalığı olan, iktidarın akrabası ya da çok yakında ilişkiler de olan kişilerden oluşmaktadır. Max Weber'e göre, patrimonyal kavramı ile devlet yönetimi, yöneticinin ailesinin bir uzantısı olarak açıklanabilmektedir (Fukuyama, 2018, s.13). Devletler, yasa uyarınca demokrasi ile yönetildikleri sürece demagoglar yoktur, en iyi yurttaşlar sağlamca baştedir; oysa yasaların egemen olmadığı yerde demagoglar baş gösterir (Aristoteles 2017a, s.143). Aristoteles iyi, doğru ve sağlıklı bir kent, şehir ya da ülke ve yönetimin olması için ülkenin vatandaşlarının da doğru erdem, doğru-iyi eylem-davranış-düşünce ve yetkinliklere sahip olmasının zorunluluğunu vurgulamıştır. Diğer yandan demokrasinin zayıflaması, dejenere olması ve/veya çürümesinin olumlu yönlerinin olduğunu açıklayan düşünürler de vardır. Örneğin, Marcus Tullius Cicero'nun kardeşi olan Quintus Tullius Cicero, kardeşine seçimleri kazanmasına yardımcı olması için yazdığı eserde, seçimlerde insanların, politik öznelerin oy ve destek sağlamasını garanti edecek üç yolu; a) *İltimas*, b) *Seçim Vaadi*, c) *Bireylere İlgi ve Alaka Göstermek* olarak açıklamaktadır. Sonuç olarak bir siyasetçi sadece tutabileceğinden emin olduğu sözler verseydi çok fazla arkadaşı olmazdı, demiştir (2022). Quintus Tullius Cicero'ya göre siyasetçi ve/veya siyasal liderler, politik özneler arasında ayrımcılık yapar; politik öznelere tutamayacağı söz ve vaatler verir; politik öznelere veya ilgili şirket, marka, kurum veya STK'lara yakın temasta olursa, seçimleri kazanmalarını garanti altına almış olabilirler. Siyasetçilerin tamamının hayali, sonsuza kadar görevde kalmak ve görev sürelerini istediklerini yapmak için kullanmaktır (Przeworski, 2023, s.177). Günümüz siyasal seçimlerinde politik öznelerin (seçmenlerin) oy ve desteklerini sağlamayı garanti edecek diğer bir yol ise *popülizm* olarak açıklanmaktadır.

Popülist liderler nihayetinde kendilerini *halkın sesi* olarak sunarlar (Moffitt, 2021, s.102). İktisadi ve siyasal iktidarın küçük bir azınlıkta yoğunlaşması, popülist söylemi özellikle daha da çekici hale getirir (Mudde & Kaltwasser, 2019, s.41). Popülizm ve popülistler kişi, lider ve karakterlerde karizma, retorik, siyasal üslup, kimlik, kaba tavırlar, halk-elitist karşıtlığına başvurma, kriz, savaş ve tehdit söylemleri öne çıkarken, teknokrasi ve teknokratik lider ve karakterlerde ise uzmanlara başvurma, sağ duyulu tavırlar, istikrar ve ilerleme, değişim, sorun çözümü ve yönetimsellik daha ön plandadır. Halk, popülistin esas izleyicisidir ... Halk, popülistlerin performanslarıyla *hazır kıta* haline sokmaya giriştiği bir öznedir (Moffitt, 2021, s.73). Popülizm ve popülist siyasal liderler üzerine çalışan Mudde ve Moffitt'e göre, küresel dünyanın neredeyse her kıtasında popülist siyasal liderler ile karşılaşmak mümkündür. Rousseau'nun da yukarıda belirttiği gibi *oklokrasi* (kitlenin, ayaktakımının yönetimi) ile herkesin iradesi (volonte de tous-belirli bir çıkar grubu) adlı kavramlar *popülist* siyasal liderlerin hedef kitesidir.

4. Araştırma: Sosyal Medyada Doğruyu, Gerçeği, Hakikati Arayan ve İfade Eden Politik Özne ve Birliğin Toplumu

Çalışmada betimsel araştırma yöntemi kullanılmaktadır. Betimleme neyin ne olduğunu, şeylerin nasıl başlayıp sürdüğünü ya da bir durumun, kişinin ya da olayın neye benzediğinin resmini çizmektir (Punch, 2014, s.16). Politik özne ile ilgili betimleme ve betimsel analiz, *Antik Yunan, Rönesans ve Aydınlanma Çağı*, düşünürleri ve metinleri çerçevesinden yapılmaktadır. Çalışmada, politik öznenin ve politik öznelerin oluşturduğu toplumun siyasal, siyaset, bilgi, bilim ve hakikat arasındaki ilişkilerin ne olduğunu, nasıl başladığı, nasıl geliştiği hem gerçek uzamda hem de yeni ve sosyal medyada olması gereken politik özne ne, nasıl ve hangi yetenek, kapasite ve özelliklere sahip olduğunu anlamak, açıklamak ve çözümlmek için kullanılan betimsel araştırma yöntemi kullanılmaktadır. Araştırmada

aşağıda belirtilen araştırma soruları çerçevesinde betimsel olarak yanıt aranmakta, analiz edilmekte ve incelenmektedir.

RQ1: Politik özne, yaşadığı ülkede ideal bir siyasal sistem ve yönetim şeklinin olması için ne ve hangi yetenek, kapasite, nitelik ve özelliklere sahip olmalıdır?: Tarihsel, mitolojik, kültürel, siyasal ve bilimsel metinlerde, hakikati arayan ve ifade edebilecek politik tin, özne ve toplum arayışı her dönem vardır. Düşünörlere göre, politik özne bilmeye cesaret etmelidir (s'apere aude): politik özneler yaşadıkları toplumda sadece organize olmamalıdır aynı zamanda ekonomik özgürlüklerine de sahip olmalıdırlar: politik özne hem uyumlu bir hayatı arzu eden hem de sosyal olmayı seven (appetitus societatis) bir varlıktır; politik öznenin özgürlüğünün asıl güvencesi özgürlüğe karşı girişilen her saldırıya karşı direnç göstermeye kararlı olmasıdır: politik özneler birbirlerinin farklılıklarının farkında olarak birbirlerine yaslanırlarsa Tin'lerin Birliğini (Biz'lerin Birliğini) oluşturabilirler; politik öznelerin oluşturduğu Tin'lerin Birliği hem diğer politik öznelere örnek olacak bir erdeme sahip olmalı hem de ahlaksal bir varlık olmalıdır (Berktaş, 2016, s.2; Laski, 2019, s.84; Torun, 2005, s.57; Laski, 2020, s.18; Canetti, 2022, s.14; Rousseau, 2015, s.12; Rousseau, 2008, s.65). Aristoteles, işin başında şu kabul edilsin; her insan manevi ve zihni iyilikten pay aldığı ve bunlara dayanan hareketleri yaptığı ölçüde mutlu olur (2017a, s.242). Tin'in erdemin özelliklerini yayabilmesi için konuşması, anlatması, açıklaması ve ifade etmesi gerekmektedir. Hakikati ifade eden Tin, Antik Yunan'da Parrhesia olarak adlandırılmıştır. Parrhesiastes ise parrhesia kullanan, yani hakikati söyleyen kişiyi işaret eder (Foucault, 2017a, s.10; 2018, s.9).

Parrhesia bir numendir diğer bir deyişle ideadır ve doğruluk, dürüstlük, hakikat, özgürlük, açıklık kavramlarına gönderme yaparken *Parrhesiastes* ise bir fenomendir dolayısıyla dürüst, güvenilir ve özgür bir kişi, politik özne ve nesnel tinin nitelik ve özelliklerine gönderme yapmaktadır (Tan, 2022b). Özellikle Sokrates, cesur parrhesianın örneğidir (Han, 2022, s.58). Byung Chul Han'a göre isegoria, hem her yurttaşta kendini özgürce ifade etme hakkını ifade eder hem de parrhesia, yani doğruyu söyleme, isegoriayı şart koşar demiştir (2022, s.57). Tin'in parrhesia yapma hakkını sağlayan ise isegoria (kendini özgürce ifade etme hakkı)'dır. Diğer yandan, parrhesia'da hakikati söylemek bir ödev olarak kabul edilir (Foucault, 2017a; 2017b). Politik özne sosyal medya uzamında bir parrhesiastes olarak parrhesia (hakikat) oyunu başlatarak, politik öznelerin bu oyuna katılmalarını sağlayarak, politik öznelerin doğruyu, gerçeği ve hakikati öğrenmelerini sağlayarak, aydınlanmalarını sağlamalıdır.

Günümüz sosyal medyasında da kişiler ve kullanıcılar kendileri ifade etmektedirler ama bu ifadeler, sözcükler, videolar, kelimeler ve anlatılar daha çok kurmacadır. Hatta bu ifade ve anlatıların doğru, gerçek ve hakikati içermesi kişiler ve kullanıcılar önemli de değildir. Önemli olan üretilen metanın, sokulduğu sosyal medya mübadele sistemindeki beğeni, etkileşim, yorum ve tekrar paylaşımların nicel toplamlarıdır. Bu nicel toplamlar büyük veri (big data) olarak tanımlanmaktadır. Büyük veri aynı zamanda muazzam büyük bir sermaye birikimidir de. Büyük verinin yarattığı sermaye birimimleri kişi, kurum, marka ve şirketlerin sosyal, ekonomik, kültürel, mali, siyasal davranış, düşünce, duygu, söylem ve eylemlerindeki üretimlerinin toplanması, analiz edilmesi, sınıflandırılması ve değerlendirilmesi ile oluşmakta, oluşan veri tekrardan küresel piyasa sistemine sokulmaktadır.

Foucault, *Söylem ve Hakikat* adlı eserinde parrhesia bir erdem olarak mı, bir teknik olarak mı, yoksa bir yaşam tarzı olarak mı düşünölmelidir sorusuna *bu bir yaşam tarzı olabilir* olarak yanıtlamaktadır (2021a, s.35). Nesnel Tin, Parrhesia (hakikat oyunu söyleme, ifade etme) oyununu oynayan politik öznedir. Nesnel Tin, hüküm verendir, objektif olarak doğruyu, gerçeği ve hakikati arayan, araştıran ve inceleyendir. Nesnel Tin sadece söylem de bulunmaz aynı zamanda bulunduğu, yaşadığı, kültürlendiği, kültürleştiği toplumu, kültürü, siyasalı, sanatı, eğitimi ve bilimi inşa eder (Tan, 2024). Nesnel Tin'in Parrhesia oyuna katılması politik öznenin sadece hakkı değildir, aynı zamanda bir ödevdir de. Kant, *ödevin* herkese ait olduğunu ise şu cümlelerle açıklamaktadır; ödev, amaçlar krallığında baş olana değil, her üyesine, hem de hepsine aynı derece yakışır (2015, s.52). Kant'ın deyimiyle Sokrates sözleri,

davranışları ve eylemleri ile evrensel ödevi yerine getirmekteydi (Tan, 2022a). Politik özne için sosyal medyada parrhesia (hakikat) oyununu oynaması bir seçim değildir daha çok politik öznenin bir ödevidir.

RQ2: Siyasal sistem genel iradenin mi (Tin'lerin Birliği) yoksa bir azınlığın mı isteklerini içermelidir?: Tarih, kendilerini vakitlice yenileyemedikleri için ani bir çöküşle sahneyi terk eden sistemlerin varlığına tanıklık etmektedir (Amin, 2020a, s.103). İktidar ilişkileri ve/veya siyasal aktörler, var olan sistem ve toplumsal yapıların değişmesi, dönüşmesi ya da yenilenmesi gerekliliğini ele almaları gerekmektedir. Örneğin, günümüzde en çok konuşulan kavram çürümedir. Çürüme olgusu günümüz küresel dünyası ve yaşamında, hem ahlaki davranışlarda hem de kültürel, ekonomik ve siyasal sistemlerde gözlemlenebilmektedir. Amin'in de vurguladığı gibi ya sistemler kendilerini yenilemelidirler ya da sistemler özlerine geri dönmeleri gerekmektedir. Örneğin, Rousseau, genel irade (volonte generale) ve herkesin iradesi (volonte de tous) arasında ayırım yapmıştır (Mudde & Kaltwasser, 2019, s.27). (Rousseau) genel irade yalnızca genel iyiyi (ortak iyiyi) göz önünde tutar, herkesin iradesi ise özel çıkarları gözetir ve özel iradelerin toplamından başka bir şey değildir (Han, 2022, s.41).

Genel irade (volonte generale): Halkın ortak bir birlik oluşturmasıyla, kendi istek, beklenti, değer, amaç ve çıkarları doğrultusunda yasa yapma kapasitesine gönderme yapmaktadır. Herkesin iradesi (volonte de tous): Belirli bir zaman ve mekânda, özel menfaatlerin toplamını açıklamak için kullanılır (Rousseau, 2008; 2015; 2019; Mudde & Kaltwasser, 2019; Moffitt, 2021).

Genel irade, tüm politik öznelerin iradesini temsil etmektedir. Rousseau, genel iradenin (volonte generale) oluşabilmesi için nesnel tinler ve politik öznelerin ortak (common) bir birlik oluşturmalarına değinmektedir. Rousseau, herkesin iradesi (volonte de tous) adlı kavramıyla ise belirli bir zaman, uzam ve mekândaki bir kitle-kütle-topluluğun belirli bir çıkarlar çevresinde toplanana politik özneleri açıklamıştır. Günümüzde volonte de tous (herkesin iradesi) popülistin seslendiği ve popülistin etrafında toplanan belli çıkar gruplarını tanımlamaktadır.

Diğer yandan her uzlaşma bir gerçeği ya da hakikati ifade etmemektedir. Uzlaşmalar, ortalama insanın, politik öznenin aradığı hakkı, eşitliği, özgürlüğü ve adaleti sağlayamazsa, bu durumu Margalit şöyle açıklamaktadır; kokuşmuş bir siyasal uzlaşma, insanlıkdışı bir rejimi, bir acımasızlık ve aşağılama rejimini, yani insanlara insan gibi davranmayan bir rejimi kurmak ya da sürdürmek için yapılan bir anlaşmadır (2013, s.6). Kokuşmuş bir siyasal uzlaşma, siyasal sistemin, siyasal birliğin ve siyasal birliği oluşturan politik öznelerinin çürümesidir. Çürüyen sistemde siyasalın hüküm sürmesi için iktidar ilişkileri tarafından siyasal karşıtlıklar yaratılır.

Siyasal karşıtlık en yoğun ve uç karşıtlıktır: en uç noktadaki dost-düşman karşıtlığına yaklaşan her somut karşıtlık da o oranda siyasallaşır (Schmitt, 2021, s.60). Schmitt'e göre karşıtlıklar yoksa siyasallaşma da yok demektedir. Siyasetçiler, Schmitt'in önermesinin doğru olduğunun farkındadırlar ve bu yüzden dünyanın her kıtasında karşıt, dost-düşman ülkeler, siyasal partiler ve siyasal liderler yaratılarak, ülkenin siyasal sistem ve yapıları ile siyasal birliğini oluşturan politik özneler siyasallaştırılır. Sosyal medya siyasal karşıtlıkların en çok karşılaşıldığı uzamdır. Sosyal medyada politik özneler iç ve dış düşmanlara karşı kendilerini konumlandırırken, siyasal parti, lider, yasama ve yürütme organlarının çıkardığı normların içeriği, kimlere yarar sağladığı, bir marangozun gönyesindeki gibi doğru ve düzgün ölçüt ve kurallar olup olmadığı gözden kaçmaktadır.

RQ3: Yeni ve sosyal medya özgürlüklerinin sergilendiği bir uzam mıdır? Siyasal sistemde dijital medyanın gücün gösterimi nasıl bir şekilde var olmaktadır?: Samir Amin yazdığı eserlerde, Hardt ve Negri'nin imparatorluk ve çokluk kavramlarını eleştirmektedir (2020a, 2020b, 2020c, 2020d). Ona göre imparatorluk'ta (emperyalizmin modası geçmiştir) ve Çokluk'ta (birey tarihin öznesi olmuştur)

savundukları iki tezin ötesinde Hardt ve Negri'nin söylemi bir teslimiyet tonu taşımaktadır (2020b, 154). Halk, gerçekte, ona egemen olan sınıflarla tanımlanır (...) Sahnenin artık bireye ait olduğu iddiasından ayrı düşünülmeceği olan -çokluk- kavramı Amerikan -the people- kavramının eşanlamlısı olmaktan pek öteye geçmez (Amin, 2020c, s.212). Amin, Hardt ve Negri'nin söylemlerinde bir teslimiyetçilik olduğunu; çokluk kavramının halk kavramının taşıdığı anlamlardan daha çok atomize olmuş kişilerden oluşan bir kitleyi tanımladığını; var olan halk sınıflarının, toplumsal yapıların, onların yöneticilerinin ve iktidar ilişkilerinin amaç ve eylemlerini tam olarak tanımlayamadıklarını, sınıflandıramadıklarını ve açıklayamadıklarını belirterek, Hardt ve Negri'nin *imparatorluk* ve *çokluk* kavramlarını eleştirmektedir. Çalışmada sosyal medyadaki dijital ağlar ve ilişkiler dizgesi, Foucault'un *iktidar ilişkileri* kavramı çerçevesinde ele alınmaktadır. Samir Amin'in de belirttiği gibi *çokluk* kavramı, çokluğu oluşturan politik özneleri ve onların sahip oldukları *Nesnel Tini* ve bu tinin sahip olduğu özellik ve nitelikleri tam olarak tanımlayamamaktadır.

Günümüz siyasal evreninde tek bir imparatorluktan söz etmek mümkün değildir. Günümüz dijital kapitalizm ve medyasında imparatorluklar, *Imperium* (egemen devlet/hüküm sürmek, emretmek, buyurmak)'dan daha çok *Dominium* (mülkiyet temelli, parsellenmiş uzamların sahipleri olan çok uluslu ve küresel şirketler)'dur. Apple, Meta (Facebook, Instagram, WhatsApp), X, Microsoft, Amazon ve Google küresel dijital teknoloji şirketleridir. Bu küresel şirketler her ne kadar rekabet etselerde, birbirleriyle daima ilişki içindedirler ve zaman zaman bu ilişkiler kesilse dahi ya ulusal devletler ya da küresel işbirlikleri bu ilişkiler ağının tekrar kurulmasını da istemektedir. Küresel medya şirketleri, dijital medya kapitalizmin sürdürülebilirliğini sağlamak için hem gerekli olan siyasal sistemi hem de politik öznelerin duygu, davranış ve düşüncelerini biçimlendirmektedirler.

RQ4: Politik özne hangi düşünsel, ahlaki ve etik temellendirmeler ile siyasal sistemi değiştirme ve dönüştürme kapasitesine sahip olabilir?: Hükümet, toplumsal, sosyal, kültürel, askeri, ekonomik sistem ve yapıları yöneten bir siyasal organdır. Thoreau'ya göre en iyi hükümet en az hükümet edendir (2020, s.5). Thoreau, *Sivil İtaatsizlik* adlı eseriyle tanınmaktadır (2020). Sivil itaatsizlik, -daha yüksekini, ahlaki ya da siyasal ilkelere atıfta bulunarak meşrulaştırılan yasa ihlalidir (Heywood, 2021, s.385). Politik öznelerin hükümetin uygulamalarına karşı sivil itaatsizlik hakkına başvurabilmesi için karşı bir temellendirme ve/veya karşı argümanlarını sunmaları da gerekmektedir. Thoreau'ya göre politik öznelerin, hükümetlerin çıkardığı norm, yasa, kanun ve kurallara karşı kamuoyu baskısı kurma amacı taşıyan barışçıl yöntemlerden biri de sivil itaatsizliktir. Ona göre eğer hükümet, politik öznelerin, toplumun ve demokrasinin gerekleri ve beklentisi olan adalet, eşitlik, özgürlük, hakka uygun, hakkı gözeten ve eşit hakların sağlanmasının tam tersine uygulamalara giderse, kişiler, politik özneler sivil itaatsizlik hakkına başvurabilir. Filistin'de yaşanan olaylar hem İsrail'de hem ABD'deki üniversitelerde hem sosyal medya uzamında, ülkenin hükümeti ve siyasal liderleri tarafından onaylanmamasına ve ekarşı çıkmalarına rağmen protesto edilmektedir. Buna bir örnekte Fransa'daki sarı yelekliler hareketidir.

Gros, Howard Zinn'e atıf yaparak bizim asıl sorunumuz sivil itaatsizlik değildir. Bizim sorunumuz sivil itaat sözlerine yeniden seslendirerek "*sorun itaatsizlik değil, sorun itaattir*", demiştir (2021a; 2021b). Thoreau'ya göre itaat eden kişiler, devlete temelde birer insan olarak değil de daha çok bedenleriyle birer makine gibi hizmet etmektedirler (Thoreau, 2020, 8). İtaat politik özneleri robotlaştırmakta, bir otomata dönüştürmekte, mekanikleştirmekte ve insanın sahip olduğu özellikleri dışlamaktadır. Foucault'un açıkladığı biyoiktidar sosyal medya uzamındaki politik öznelerin hem bedenlerini hem de davranışlarını birer otomata dönüştürmekte ve itaatleri mekanikleştirmektedir.

RQ5: Demagoglar ve troller yeni ve sosyal medya uzamında hangi şekillerde kendilerini ifade etmektedir?: Bizler bugün özgür olduğumuzu düşündüğümüz dijital mağarada esiriz (...) Dijital mağara bizi enformasyonda tutsak eder. Hakikatin ışığı tamamen sönmüştür (Han, 2022, s.60). Platon, *Devlet* adlı eserinde bir Mağara Metaforu ya da *Alegorisi* yaparak, bilgilerimizin, duyduklarımızın,

okuduklarımızın, gördüklerimizin, algılarımızın ve inandıklarımızın bir *Gölgeler Oyunu* olma ihtimalini açıklamıştır ve bu durumda da yaşamımızın bir *Gölgeler Oyunu* olduğunu bilmemizin de bir yolunun olmadığını vurgulamıştır (Tan, 2022b). Han'ın *dijital mağara bizi enformasyonda tutsak etmektedir* tespitine katılmakla birlikte, hakikatin ışığı daima yanmaktadır. Önemli olan hakikatin ışık ve aydınlığından yararlanıp, diğer kişilerin önlerini de aydınlatabilmektir. Avrupa, Roma İmparatorluğu'nun yıkılması sonucunda, Orta Çağ'ın karanlığını da, Aydınlatma Çağı ile Rönenans'ı da yaşamıştır. Eğer hakikatin ışığı tamamen sönmüş olsaydı, Avrupa'nın Aydınlatma Çağı ile Rönenans'ı yaşamaması gerekirdi.

Sosyal medya uzamındaki politik özneler Platon, *Devlet* adlı eserindeki *Mağara Metaforunu* yaşamakta, bakmakta, görmekte ve deneyimlemektedir. Bot hesaplar, post-truth (hakikat sonrası), dezenformasyon, mezenformasyon, ikna modelleri ve teknikleri, sanal ve arttırılmış gerçeklik, yapay zekanın yarattığı gerçeklikler (veri, enformasyon, bilgi, içerik ve videolar) sosyal medyanın gölgeleridir. Diğer yandan politik özneler sadece bu gölgelerin tutsakları değildir aynı zamanda bağımlıdır da. Politik öznenin içkin olan kendi doğasından gelen istek, arzu içeren içgüdü ve dürtüleri refleksiyon yapması gerekmektedir. Refleksiyon yapan politik özne, Nesnel Tin'in özelliklerine sahip olabilmektedir. Diğer yandan teknolojik determinizm kuramı ile kişinin yaşamının teknolojik ürünler çerçevesinde belirlendiğini açıklayan McLuhan'a göre teknoloji kişilerin yaşamını kolaylaştırmaktadır ve teknolojinin gelişimiyle kişiler kabile toplumdaki, tarım, endüstri, bilgi ve enformasyon çağlarına doğru bir dönüşüm geçirmişlerdir (McLuhan, 1962; 2005; McLuhan & Fiore, 2012; McLuhan & Powers, 1992). McLuhan ve arkadaşları teknolojiyi, teknolojik ürünleri, teknolojinin getirdiği yaşamı olumlamaktadırlar.

RQ6: Dijital medya politik özneleri nasıl etkilemektedir?: Dijital ve yeni medya, sosyal medya ve iletişimin bilgilendirme, hareketlendirme, toplumsal mirasın aktarılması ve karşılıklı etkileşim gibi olumlu işlevleri olduğu gibi aşırı kullanımlarda bağımlılık ve uyuşturma gibi işlevleri de bulunmaktadır. Senett; şimdi yığınla insan, daha önce hiç görülmemiş bir ölçüde kendi yaşam öyküleri ve özel tutkularıyla ilgileniyor. Oysa bu ilginin bir özgürleşme değil, bir tuzak olduğu ortaya çıkmıştır (2021, s.17). Taklit ederek, sonunda taklit ettikleri şeye alışırlar. Bu alışkanlık da bedeni, konuşmayı, görüşleri değiştiren ikinci bir tabiat olur (Platon, 2013, s.81). Senett ve Platon yaşamımızdaki diğer kişi ve nesnelere gönderme yapmaktadır.

Dünya nüfusunun neredeyse %70'i yeni, dijital ve sosyal medya araçlarını kullanmaktadır. Mead'in deyimiyle kişi, politik özne ve Tin'ler genelleştirilmiş ötekilere uyum sağlamaktadır. Mead, kişinin benliğine bütünlük veren toplumsal grup ve topluluklar olduğunu diğer bir ifade ile *genelleştirilmiş ötekiler* olduğuna vurgu yapmaktadır (2017). Kişinin, politik öznenin sahip olduğu benliğinin oluşması, gelişmesi ve beslenmesi için hem bir topluluğa üye olması gerekir hem de *genelleştirilmiş ötekilerin* tavrını benimsemelidir. Dolayısıyla benlik toplumsal yapı, toplumsal davranış ve toplumsal deneyim ile ilgilidir. Diğer yandan kişiler doğru bildiğinden ve olumlu bir izlenim verdiğinden de emin olmak istemektedir. Doğru bilgi, davranış ve olumlu izlenim de politik öznenin yaşadığı toplumda öğrenilir, deneyimlenir ve doğrulanır. Doğal olarak kişi, politik özne ve nesnel tinler dijital, yeni ve sosyal medyaya bakmaktadır. Schiller, medya yöneticilerini *zihin yöneticileri* olarak açıklamaktadır. Ona göre Amerika'da medya yöneticileri imajların ve haberlerin yaratılması işlenmesi, rafine edilmesi ve bunlara riyaset edilmesi; dolayısıyla inançlarımızı ve tutumlarımızı, sonuç itibariyle davranışlarımızı belirlemeyi kendilerine iş edinmişlerdir (2018, s.11). Platon'a göre ise büyülenmek, bir zevke sürüklenmek, ya da bir korkuya kapılmaktır (2013, s.97). Schiller insan zihninin, beyninin ve aklının imgeler (kavramsal-ışitsel-görsel) ile çalıştığına atıf yaparak, dijital, yeni ve sosyal medyanın imgeleri kullanarak kişi, politik özne ve nesnel tinlerin davranışlarını, düşüncelerini ve duygularını belirlediğini vurgulamaktadır. Platon ise kişi, politik özne ve tinlerin medyadaki imge ve nesnelere etkisine girerek zevke sürüklediğine işaret etmektedir. Dijital, yeni ve sosyal medyanın politik öznelerde yarattığı

bağımlılık bir davranışsal rahatsızlık olarak hem tıp hem de akademik alanı tarafından tanımlanmakta ve araştırılmaktadır.

RQ7: Popülüst söylem ve retorik+estetik olarak ifade edilen siyasal üsluplar ne ve hangi şekilde sosyal medyada temsil edilmektedir?: Politik özneler, belirli bir çıkar grubunun çıkarlarını seslendiren bir *-halkın sesini-* (popülüst) duyduklarında, okuduklarında ve/veya izlediklerinde, *-halkın sesinin-* (popülüstün) dinleyicisi, okuyucusu ya da izleyicisi olmuşlardır. Moffitt, popülüstlerin neye inandıkları hatta ne söyledikleri veya nasıl davrandıkları değil, daha ziyade iktidarı nasıl sürdürdükleri ve siyasi bir aktörün hükümeti ele geçirmesi, otoriter karar alması ve bunların uygulaması açısından hangi temel yollar ve araçlar kullandığı ile ilgilenirler (2020, s.31). Popülizmi stratejik yaklaşım çerçevesinde ele alanlar için popülüstün halkın sesi olması önemli değildir, önemli olan popülüst siyasal liderin iktidar olduktan sonra hangi temel yolları ve araçları kullandıklarının araştırılması gerekmektedir. Dolayısıyla hem popülüstün nasıl ve neden halkın sesi olduğu hem de popülüst siyasal liderin iktidar olduktan sonra hangi temel yolları ve araçları kullandığının araştırılması önemlidir.

Politik olmak, bir polis'te yaşamak, her şeyin güç ve şiddetle değil, sözcüklerle, ikna yoluyla kararlaştırdığı bir yerde yaşamaktır (Berktay, 2016, s.39). İktidar aşkı, en geniş anlamıyla, dış dünya üzerinde istenilen etkileri yaratma arzusudur (Russell, 2021, s.250). Siyasal olmak ya da siyasal eylem, her şeyin güç ve şiddet yoluyla değil, sözcükler ve ikna yoluyla kararlaştırıldığı anlamına gelir (Zabcı, 2020, s.115). Doğal olarak siyasal sistemi oluşturan siyasal partiler ile siyasetçi ve/veya siyasal liderler seçmenlerine seslenebilmek, görüşlerini açıklamak ve vaatlerini anlatmak için hem retoriğe hem de estetiğe ihtiyaç duyarlar. Gerek demokrasi de gerekse de temsili demokraside hem retorik (ethos-logos-pathos) hem de estetik (sahneleme/set-vitrin-dekor-duruş) sentezlenerek bir siyasal üslup tekniği ve yöntemi oluşturulmuştur. Günümüzde yeni, dijital ve sosyal medya sayesinde siyasal partiler ile siyasetçi ve/veya siyasal liderler politik özneler, seçmenlerine doğrudan, direk ve kişisel olarak ulaşabilmektedir. Sosyal medya uzamı siyasal liderleri için siyasal üslup tekniği ve yönteminin gerçek uzama göre daha çok ve etkili olarak uygulanmasını sağlamaktadır.

RQ8: İktidar ilişkileri, küresel şirketler ve siyaset tarafından birey ve politik öznelerin yaşam biçimleri şekillendirilirken, politik özne sosyal medyada kendini nasıl ifade etmelidir?: Günümüz yeni, sosyal ve dijital medyası hem bir güç hem de bir iktidar ilişkileri ağlar dizgesidir. Güç merkezdedir ama iktidarın bir iktidar alanı vardır. Yeni, sosyal ve dijital medya küresel bir alanda bir iktidar ilişkileri yaratmaktadır. Medya gerçeğin, doğrunun ve hakikatin ifade edilmesinde özgür ve bağımsız olabilir mi? Kişi, politik özne ve nesnel tinler bilgi edinme, edindikleri bilgi ve içerikleri medyada özgürce paylaşabilirler mi? Marx'a göre, özgür basın insanları birleştiren güveni geliştiren ve gözetme sağlayan kamu kuruluşudur" (Erdoğan, 2014, s.249). (Siebert, Peterson ve Schramm) Özgürlük beraberinde yükümlülükler getirir ve toplumumuzda ayrıcalıklı bir yeri olan basın, çağdaş toplumda kitle iletişimin belli özel işlevlerini yerine getirme konusunda topluma karşı sorumlu olma yükümlülüğünü taşımaktadır (Mutlu, 2005, s.235). Özgür olmak sorumluluk almaktır da. Kişi, politik özne ve Tin'lerde dijital, yeni ve sosyal medyada sorumluluk almalıdırlar. Aristoteles de iyi demokrasi ve politei kavramlarında bunu anlatmaktadır. Özlüce iktidarı denetleyen sadece yasalar değildir, aynı zamanda iktidarı denetleyen akılcı, özgür, birey ve toplumlar kendisidir. Politik özneler bu bazen medya bazen de seçim üzerinden yapabilmektedir.

Platon, *Sokrates'in Savunması* adlı eserinde, Sokrates'in ne olursa olsun gerekirse yaşamı pahasına doğruyu, gerçeği ve hakikati söyleyen, paylaşan ve ifade eden bir filozof olduğunu anlatmaktadır (2014). Sokrates savunmasında açıkladığı gibi *hakikati, doğruyu ve gerçeği* söylemek istemiştir. Sokrates savunmasında söz, davranış ve eylem olarak parrhesia yapmaktadır. Onun savunmasında *ahlaki davranış, cesaret, konuşma özgürlüğünü kullanma* ve tüm bunları icra etmesinden dolayı aldığı *risk* kavramı öne çıkmaktadır (Tan, 2022b). *Sokrates'in Savunması*'ndaki iletişim, paylaşım ve etkileşimde öne çıkan etik kural ve ahlaki değer ve davranışlar aşağıda açıklanmaktadır;

- Politik öznelerin, ne ve hangi durumda olursa olsun bilginin doğruluğuna ve kaynağına dikkat etmesi,
- Gerçekleri aramanın ve sorgulamanın önemi,
- Politik öznelerin, sahip olduğu kimliği, kişiliği ve karakterini hem gerçek hem sosyal medya hem de sanal ortamda sergilemesinin gerekliliği,
- Politik öznelerin, (Söz, metin, ifade ve/veya içerikte) iltifat, retorik ve estetik sanatlarından daha çok hakikat (parhesia) oyununu oynamanın gerekliliği ve zorunluluğu,
- Politik öznelerin, toplumda genel kabul görmüş etik, ahlâk ve hukuk kuralları içerisinde yaşanması,
- Çoğunluğun değil, çoğulculuğun önemine dikkat çekerek toplumu oluşturan gerek grup gerekse de politik öznelerinin tümünün görüşlerinin alınmasının gerekliliği ve zorunluluğu,
- Hem politik öznelerin hem de siyasal liderlerin her ne şart ne durumda olurlarsa olsun etik, ahlâk ve hukuk kuralları çerçevesinde davranış sergilemelerinin önemine dikkat çekilmektedir.

Bu bilgiler ışığında yeni, sosyal medya ve iletişim yönetimlerinde politik özne ve nesnel tinlerin sahip olması gereken ifade şekilleri, paylaşım, etkileşim, iletişim anlatıları aşağıdaki gibi açıklanabilir;

- Politik özne her zaman ve ne pahasına olursa olsun, sosyal medyada güvenilir ve doğru bilgi verir,
- Sosyal medyada, politik özne çoğunluk değil, çoğulculuk anlayışa sahip olur,
- Hem yöneticiler, siyasal parti ve siyasal liderler hem de politik özneler sosyal medyada, insan haklarına uyar ve saygı duyar,
- Hem yöneticiler, siyasal parti ve siyasal liderler hem de kişi, politik özneler adaletlidir; erdemlidir; cesaretlidir; ölçülüdür,
- Sosyal medyada gerçekleşen sosyalleşme, bilgilendirme etkileri ile politik öznelerin sosyal medyada gerçeği arama ve ulaşma isteği hiçbir koşulda engellemez,
- Sosyal medyada tüm politik öznelerin görüşlerine yaşam hakkı tanınır,
- Kişi, politik özne ve toplulukların sosyal medyada sorgulama hakkına sahip olmasının gerekliliği inanılır,
- Sosyal medyada demokratik bir iletişim sağlanır.

En iyi olan ve en iyi hareket eden şehir, mutlu şehirdir; iyi eylemlerde bulunmayanların mutlu olmaları olanaksızdır (Aristoteles, 2017a, s.242). Aristoteles iyi, adaletli, ölçülü, cesaretli, bilgeli ve erdemli eylemler ile hem kişi, politik özne ve Nesnel Tinler hem de onların yaşadıkları şehir, ülke ve küresel dünya mutludur, demektedir. İktidar ilişkileri ile Tin ve Birliğin Toplumu bir karşıtlık içerisinde yaşamaktadırlar. Ama bu karşıtlık bir uzlaşmaya da dönüşebilir. Politika, değerler ve ahlak iç içedir (...) politika, uzlaşma sanatıdır ve uzlaşmanın olması için başkalarını anlamaya ve kendimizi başkalarının yerine koyabilme ihtiyacımız vardır (Berktaş, 2016, s.5). Raymond Williams, hak ettiğimiz kültüre sahip olabiliriz ancak demıştır (Mutlu, 2005, s.431). Hak ettiğimiz kültüre, siyasal ve sosyal sisteme sahip olabilmemiz için bireyin, politik öznenin, Nesnel Tin'in özne ve nesnel oluş süreçlerinden geçerek, kendini ifade eden kültürel, sosyal ve siyasal birikimlerini hem gerçek uzamda hem de yeni ve sosyal medya uzamında üretmesi ve paylaşması gerekmektedir.

5. Sonuç Yerine

Çalışmanın bulgularına göre siyasal ortam, siyasal parti, siyasal lider ve politik öznelerden oluşan siyasal sistemde öne çıkan unsurlar; a) siyasal sistem, yönetim şekli, siyasal ortam, siyasal parti ve liderinin özellikleri, b) medyanın sahiplik yapısı ve işlevleri, c) politik öznelerin yetenek, kapasite, nitelik ve özellikleridir. Siyasal lideri etkileyebilen yakın çevresi, siyasal liderin bilgi, doğru, hakikat ve bilime olan bakışı, siyasal liderin söz ve vaatleri ile eylemleri arasında tutarlılığın olup olmadığı, siyasal üslup, popülist söylem ve eylemlerin siyasal sistem içerisinde gerçekleşip gerçekleşmediği, siyasal sistemi etkilemekte, değiştirmekte, dönüştürmekte ve biçimlendirmektedir. Politik öznenin bilmeye cesaret etmesi, doğru ve hakikati ifade etmesi, eleştirel düşünceye sahip olması ve siyasal sistemi

kurgulayabilmek için gerekli olan bilgi, yetenek ve kapasitelere sahip olması, siyasal sistemi etkilemekte, değiştirmekte, dönüştürmekte ve biçimlendirmektedir. Kişi, politik özne ve Tin'lerin öznel (içkin) duygu ve davranışlarına nesnel (içkin) düşünce, duygu ve davranış, yeti ve kapasitelerine de sahip olmaları gerekmektedir. Toplumu oluşturan birey, kişi, politik özne ve insanların *aşkın* veya *içkin* olmaları toplumun birliğinin tinini de doğrudan etkilemektedir.

Çalışmada Tin kavramı ile içkin (öznel) ile aşkın (nesnel) boyutların (antitezlerin) sentezi oluşan varlığa gönderme yapılmaktadır. Dolayısıyla *Tin* kavramı ile sadece düşünen ve bilinci olan varlığa gönderme yapılmamaktadır aynı zamanda öznel özelliklere de vurgu yapılarak, bu sentezden ortaya çıkan (oluş) sosyal, siyasal ve kültürel birikimlere de gönderme yapılmaktadır. Tin, politik özne, öznel ve nesnel oluş süreçlerinden geçerek, sahip olduğu sosyal, siyasal ve kültürel birikimler ile kendini ifade eden düşünceler, ideolojiler, eylem ve nesnelere, olaylar ve imgeler üretir ve yeni, dijital ve sosyal medyada paylaşır, etkileşir ve işbirliği içerisine girer. *Birliğin Toplumunun ruhu onun kolektif ve bireysel bilincidir.* Özlüce Tin'lerin, politik öznelerin, ortak (common) bir birlik oluşturarak, *birliğin toplumu* oluşturarak, tüm politik öznelerin ortak beklenti, değer, amaç ve çıkarları doğrultusunda yasaların yapılması konusunda, hem sosyal medyada hem de siyasal sistem içerisinde aktif olmaları gerekmektedir.

Genel irade siyasal birliği oluşturan tüm politik öznelerin ortak amaçları olarak açıklanmaktadır. Diğer yandan *herkesin iradesi*, belirli bir zaman ve mekânda, siyasal parti, siyasal lider ve politik öznelerin özel çıkarlarının toplamını açıklamak için kullanılmaktadır. *Herkesin iradesi* kavram ve olgusu günümüzde *belirli grup, topluluk ve sınıfların beklenti içinde olduğu özel ve ortak menfaatler* olarak açıklanabilir. Sosyal medyada belirli beklenti içinde olan özel grup ve topluluklar gözlemlenmektedir. *Herkesin iradesi günümüz iletişiminde tam olarak anlamı karşılayamadığı için çalışmada bu kavramın yerine popülist ses'in (söz ve eylem) kullanılması önerilmektedir.* *Popülist ses, sosyal medyada gerek popülist siyasal aktörlerin gerekse de belirli beklenti içinde olan özel grup ve toplulukların amaç, beklenti, arzu ve isteklerinin gerçekleşmesi için siyasal aktör, uzman, kanaat lideri ile influencer, YouTuber, TikToker, fenomen, demagog, Bot, trol ve ikna makinelerinin (botlar) devreye sokulmasıdır.*

Politik özne ve Tin'lerin sosyal medya uzamındaki mesaj ve paylaşımlarında olması gereken etik kural ile ahlaki değer ve davranışları sergileyip sergilemediklerini kontrol etmeleri gerekmektedir. Özgür olmak sorumluluk almaktır da. Kişi, politik özne ve Tin'ler yeni ve sosyal medyada sorumluluk almalıdırlar. Politik özne ve Nesnel Tin'in sadece kendini tanıması ve keşfetmesi yeterli değildir, aynı zamanda bilmediğini bilerek, öğrenmeye ve bilmeye cesaret etmelidir. Hak ettiğimiz bir demokrasiye ve cumhuriyete sahip olmamız için eleştirel düşünceyi, bilgiyi, akli sadece düşünsel değil aynı zamanda eylemsel olarak da hayata geçirmemiz gerekmektedir.

Çalışmada politik öznenin ancak Nesnel Tin'i aracılığıyla bilmeye cesaret edebileceği; *Birliğin Toplumunun* oluş, varoluş ve oluşma koşullarının en önemlilerinden birinin de Tin ve politik öznelerin sahip olmaları gereken ekonomik seviye ve onun getirdiği işlevlerin olduğu; insanın *Birliğin Toplumunun* oluşmasını sağlayacak olan sosyal, kültürel ve siyasal birikim ve ilişkilere sahip olduğu; *Birliğin Toplumunun* sahip olduğu özellik, yetenek, kapasite ve nitelikleri ile iktidar ilişkilerinin amaç ve eylemlerine karşı bir kamuoyu oluşturarak, bir uzlaşma ortamı yaratabileceği; *Tini* kullanan politik öznelerin yaşadıkları topluma örnek olmaları durumunda, yaşadıkları toplumda erdemi ve erdemin özellikleri olan adalet, cesaret, bilgelik ve ölçülülüğü yayabilecekleri açıklanmaktadır.

Tin'in erdemin özelliklerini yayabilmesi için konuşması, ifade etmesi, anlatması ve açıklaması gerekmektedir. Sosyal medyanın diğer bir deyişle parselenmiş uzamların sahipleri bulunmaktadır ve onlara göre politik özne ve Tin'ler birer meta üretmektedir. Diğer yandan sosyal medya hakikati ve doğruyu bilen ve onu iletmek isteyen politik özne ve Tin'ler için fırsatlar da sunabilmektedir. Dünya nüfusunun neredeyse yüzde yetmiş sosyal medya uzamına katılmakta, etkileşmekte ve düşüncelerini

paylaşmaktadır. Politik özne ve Tin'ler sosyal medya iletişimde olması gereken etik kural ile ahlaki değer ve davranışları sergilemeleri durumunda süreç içerisinde hem sosyal medya uzamındaki diğer politik özne ve Tin'lerin önlerini aydınlatabilme imkanına sahip olabilirler hem de diğer politik özneleri, doğru ve hakikat oyununa katılmalarına ikna edebilirler. Çalışma sosyal medyada kullanılan botların politik öznelerde yarattığı etkilerin araştırılmasını bir öneri olarak sunmaktadır.

Kaynakça

- Ağaoğulları, M. (2014). *Batı'da siyasal düşünceler*, İletişim Yayınları.
- Amin, S. (2020a). *Liberal virüs*, (Başkaya, F. Çev.), Yordam Kitap Basın ve Yayın.
- Amin, S. (2020b). *Modernite, Demokrasi ve Din: Kültüralizmlerin eleştirisi*, (Başkaya, F., Günsur, U. & Öztürk, G. Çev.), Yordam Kitap Basın ve Yayın.
- Amin, S. (2020c). *Kapitalizmden uygarlığa: Sosyalist perspektifin yeniden inşası*, (Dönmez, Y. & Atabağsoy, N. Çev.), Yordam Kitap Basın ve Yayın.
- Amin, S. (2020d). *Avrupa-merkezcilik: Bir ideolojinin eleştirisi*, (Sert, M. Çev.), Yordam Kitap Basın ve Yayın.
- Aristoteles. (2017a). *Politika*, (Tunçay, M. Çev.), Remzi Kitabevi.
- Aristoteles (2017b). *Metafizik*, (Arslan, A. Çev.), Divan Kitap
- Atabay, M. (2004). *Aydınlanma çağı ve avrupa*, Nobel Yayın Dağıtım.
- Bacon, F. (2020). *Yeni atlantis*, (Saraçoğlu, C. Çev.), Karbon Kitaplar.
- Bağçe, E. (2009). Antik yunan'da günümüze siyaset: Ezeli sorunlar ve yeni arayışlar, Özkan, A. (Ed.), *Siyasetin İletişimi*, (İçinde s: 11-32.), Tasam Yayınları.
- Berktaş, F. (2016). *Politikanın çağrısı*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Campanella, T. (2020). *Güneş ülkesi*, (Atayman, V. Çev.), Karbon Kitaplar.
- Canetti, E. (2022). *Kitle ve iktidar*, (Aygen, G. Çev.), Ayrıntı Yayınları.
- Cicero, Q. T. (2022). *Siyaset sanatı*, (Özgüler, S. Çev.), Kronik Kitap.
- Descartes, R. (2013). *Aklın yönetimi için kurallar*, (Yılmaz, K. Çev.), Divan Kitap.
- Descartes, R. (2014). *Felsefenin ilkeleri*, (Akın, M. Çev.), Say Yayınları.
- Descartes, R. (2015). *Duygular ya da ruh halleri*, (Dürüşken, Ç. Çev.), Alfa Basım Yayın.
- Eagleton, T. (2020). *İdeoloji*, (Özcan, M. Çev.), Ayrıntı Yayınları.
- Erdoğan, İ. (2014). *Medya teori ve araştırmaları*, Erk Yayınları.
- Foucault, M. (1992). *Hapishanenin doğuşu*, (Kılıçbay, M. A. Çev.), İmge Kitabevi.
- Foucault, M. (1995). *Discipline and punish: The birth of the prison*, Translated from the French by Alan Sheridan, Vintage Books.
- Foucault, M. (2008). *The Government of self and others: Lectures at the college de France: 1982-1983*, Translated by Arnold Davidson, Palgrave Macmillan.
- Foucault, M. (2015a). *İktidarın gözü*, (Ergüden, I. Çev.), Ayrıntı Yayınları.

- Foucault, M. (2015b). *Kelimeler ve şeyler, insan bilimlerinin bir arkeolojisi*, (Kılıçbay, M. A. Çev.), İmge Kitabevi.
- Foucault, M. (2015c). *Öznenin yorumbilgisi*, (Keskin, F. Çev.), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Foucault, M. (2015d). *Biyopolitikanın doğuşu*, (Tayla, A. Çev.), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Foucault, M. (2015e). *Büyük kapatılma*, (Ergüden, I. & Keskin, F. Çev.), Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2016a). *Entelektüelin siyasi işlevi*, (Ergüden, I., Akınhay, O. & Keskin, F. Çev.), Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2016b). *Özne ve iktidar*, (Ergüden, I. & Akınhay, O. Çev.), Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2017a). *Doğruyu söylemek*, (Eksen, K. Çev.), Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2017b). *Öznellik ve hakikat: College de france dersleri*, (Yardımcı, S. Çev.), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Foucault, M. (2018). *Hakikatin cesareti: Kendinin ve başkalarının yönetimi u, college de france dersleri (1984)*, (Beyaz, A. Çev.), Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Foucault, M. (2021). *Eleştiri nedir?: Kendilik kültürü*, (Erşen, M. Çev.), Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2021a). *Söylem ve hakikat*, (Eksen, K. & Erşen, M. Çev.), Ayrıntı Yayınları.
- Fukuyama, F. (2018). *Siyasi düzen ve siyasi çüreme: Sanayi devrimi'nden demokrasinin küreselleşmesine*, (Özeren, M. M. Çev.), Profil Kitap.
- Gros, F. (2021a). *İtaat etmemek*, (Bölükbaşı, Z. B. Çev.), Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık.
- Gros, F. (2021b). *Yürümenin felsefesi*, (Ulutaşlı, A. Çev.), Kolektif Kitap.
- Han, B. C. (2022). *Enfokrazi: Dijitalleşme ve demokrasinin krizi*, (Özdemir, M. Çev.), Ketebe Yayınları.
- Hardt, M. & Negri, A. (2018). *İmparatorluk*, (Yılmaz, A. Çev.), Ayrıntı Yayınları.
- Hardt, M. ve Negri, A. (2020). *Çokluk: İmparatorluk çağında savaş ve demokrasi*, (Yıldırım, B. Çev.), Ayrıntı Yayınları.
- Heywood, A. (2021). *Siyaset*, (Bakırcı, F. Çev.), Felix Kitap.
- Kant, E. (2015). *Ahlaki metafiziğin temellendirilmesi*, (Kuçuradi, İ. Çev.), Türkiye Felsefe Kurumu.
- Laski, H. J. (2019). *Politikaya giriş*, (Koçakgöl, M. Çev.), Fol Kitap
- Laski, H. J. (2020). *Teori ve pratikte devlet*, (Topçu, D. Çev.), Fol Kitap.
- Machiavelli, N. (2012). *Hükümdar*, (Adabağ, N. Çev.), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Margalit, A. (2013). *Uzlaşma ve kokuşmuş uzlaşmalar*, (Çatlı, N. Çev.), İthaki Yayınları.
- Mead, G. H. (2017). *Zihin, benlik ve toplum*, (Erdem, Y. Çev.), Heretik Basın Yayın.
- McLuhan, M. (1962). *The gutenberg galaxy: The making of typographic man*, University of Toronto Press.
- McLuhan, M. (2005). *Understanding media*, Routledge Classics.
- McLuhan, M ve Fiore, Q. (2012). *The medium is the massage (Medya mesajı medya masajıdır)*, (Haydaroğlu, İ. Çev.), Mediacat Kitapları.

- McLuhan, M ve Powers, B. R. (1992). *The global village*, Oxford University Press.
- More, T. (2009). *Mükemmel bir devlet modeli ve yeni utopia adası*, (Dürüşken, Ç. Çev.), Kabalıcı Yayınevi.
- Mutlu, E. (2005). *Globalleşme, popüler kültür ve medya*, Ütopya Yayınevi.
- Moffitt, B. (2020). *Popülizm*, (Öner, Y. Çev.), Liberus Kitap.
- Moffitt, B. (2021). *Popülizmin küresel yükselişi: Performans, siyasi üslup ve temsil*, (Özgür, O. Çev.), İletişim Yayınları.
- Mouffe, C. (2018). *Siyasal üzerine*, (Ratip, M. Çev.), İletişim Yayınları.
- Mudde, C. & Kaltwasser, C. R. (2019). *Popülizm: Kısa bir giriş*, (Türközü, S. E. Çev.), Nika Yayınevi.
- Negri, A. (2006). *İmparatorluktaki hareketler: Geçişler ve görünümler*, (Atakay, K. Çev.), Otonom Yayıncılık.
- Platon. (2013). *Devlet*, (Bozkurt, A. G. Çev.), Avrupa Yakası Yayıncılık.
- Platon. (2014). *Sokrates'in savunması*, (Rifat, S. Çev.), Everest Yayınları.
- Przeworski, A. (2023). *Demokrasinin krizleri: Otoriterleşmenin kıyısında çağdaş siyasetin ahvali*, (Pekdemir, M. Çev.), Fol Kitap.
- Punch, K. F. (2014). *Sosyal araştırmalara giriş: Nitel ve nicel yaklaşımlar*, (Bayrak, D. Arslan, B. & Akyüz, Z. Çev.), Siyasal Kitabevi.
- Rousseau, J. J. (2008). *Siyasi fragmanlar*, (Yerguz, İ. Çev.), Say Yayınları.
- Rousseau, J. J. (2015). *Ekonomik politik*, (Birkan, İ. Çev.), İmge Kitabevi.
- Rousseau, J. J. (2019). *Toplum sözleşmesi*, (Ergüden, I. Çev.), Koridor Yayıncılık.
- Russell, B. (2021). *İktidar*, (Ergin, M. Çev.), Cem Yayınevi.
- Schiller, H. (2018). *Zihni yönlendirenler*, (Cerit, C. Çev.), Pınar Yayınları.
- Schmitt, C. (2021). *Siyasal kavramı*, (Göztepe, E. Çev.), Metis Yayınları
- Senett, R. (2021). *Yeni kapitalizm kültürü*, (Kayılı, E. Çev.), Ayrıntı Yayınları.
- Tan, H. (2022a). *Dijital dalgalar cilt 1: Yakınsama*, Nobel Bilimsel (Akademik) Yayınları.
- Tan, H. (2022b). Fenomenolojik bir inceleme: Sosyal medyada hakikati ifade eden bulmak ya da hakikati ifade eden olmak. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (3), 353-379. DOI:110.17932/IAU.IAUSBD.2021.021/iausbd_v14i3006.
- Tan, H. (2023). Kapitalizmin tarihsel süreci ve dijital medya kapitalizmi, Tan, H. (Ed.), *Dijital dalgalar cilt 2: Dönüşüm*, (İçinde s: 1-44.), Ankara: Nobel Bilimsel (Akademik) Yayınları.
- Tan, H. (2024). Yeni medyayı hegeli'nin tin kavramı bağlamında düşünmek. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 10(1), 17-47. DOI: 10.17932/IAU.ICD.2015.006/icd_v010i1002
- Thoreau, H. D.(2020). *Sivil itaatsizlik*, (Yıldırım, E. Z. Çev.), Karbon Yayınları.
- Torun, Y. (2005). *Hugo Grotius'un hukuk ve siyaset felsefesi*, Kaknüs Yayınları.
- Zabcı, F. (2020). Kamusal alan, Atılğan, G. ve AYTEKİN, E. A. (Ed.), *Siyaset bilimi: Kavramlar, ideolojiler, disiplinler arası ilişkiler*, (İçinde s: 109-122.), Yordam Kitap Basın ve Yayın.

Makale Bilgi Formu

Yazar Onayı: Çalışma tek yazarlıdır. Yazar, makalenin son halini okuyup onaylamıştır. Bu araştırmanın etik kurul gerektirmeyen bir çalışma olduğunu beyan ederim. Çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan okumaktadır. Ayrıca, çalışmada Helsinki Bildirgesi'ndeki araştırma ilkelerine bağlı kalınmıştır.

Çıkar Çatışması Bildirimi: Yazar tarafından potansiyel çıkar çatışması bildirilmemiştir.

Telif Beyanı: Yazar dergide yayınlanan çalışmasının telif hakkına sahiptir. Bu çalışma CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Destek/Destekleyen Kuruluşlar: Bu araştırma için herhangi bir kamu kuruluşundan, özel veya kâr amacı gütmeyen sektörlerden destek alınmamıştır.

Etik Onay ve Katılımcı Rızası: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunmaktadır.

İntihal Beyanı: Bu makale iThenticate tarafından taranmıştır.